

Paraskevi Koumadoraki is adviseur Duurzaamheid bij Dienstencentrum. Zij helpt bedrijven om te werken met de CO₂ & Energie RI&E en ClimateCalc, twee onmisbare instrumenten voor de berekening van de Carbon Print-Score. Ook maakt zij als LCA-deskundige CO₂-voetafdrukberekeningen. Koumadoraki heeft als Environmental Engineer twee universitaire studies afgerond op het gebied van Energie en Klimaatverandering. Ze is afkomstig uit Griekenland.

→ De Carbon Print-Score legt printproducten helder en eerlijk langs de groene meetlat
→ Toepasbaarheid op volledige print- en signbranche
→ Hoe de Carbon Print-Score tot stand komt en wat je daarbij nodig hebt

EEN SUPERPROPOSITIE DIE GREENWASHING TEGENGAAT

Nederlandse primeur: de Carbon Print-Score

Een eervolle primeur: Nederland is het eerste land met een onafhankelijke Carbon Print-Score voor printproducten. Om de duurzaamheid daarvan beter inzichtelijk te maken, heeft Dienstencentrum dit wetenschappelijk gevalideerde instrument ontwikkeld in opdracht van de Stichting Certificatie Creatieve Industrie (SCCI). In dit artikel volgt uitleg over de werking en betekenis van de Carbon Print-Score voor de printmediasector en haar opdrachtgevers. →

TEKST **Wim Danhof**
FOTOGRAFIE **Pim Ras**

De Carbon Print-Score maakt de daadwerkelijke CO₂-uitstoot van specifieke (print)producten transparant en meetbaar. Drukkerijen en hun opdrachtgevers begrijpen de terminologie rondom CO₂-calculaties. Maar nu kan, zowel in offertes als in bijvoorbeeld het colofon van een huis-aan-huisblad, op een verpakking of in een speelgoed- of bouwmarktbrochure, ook de Carbon Print-Score worden afgedrukt. De score - een kleurenlabel A t/m E, vergelijkbaar met het welbekende Energielabel - wordt automatisch gegenereerd binnen de CO₂ & Energie Risico Inventarisatie & Evaluatie (kortweg RI&E) voor de creatieve industrie, op basis van geïmporteerde gegevens uit ClimateCalc, twee door de overheid erkende instrumenten. Voor een Carbon Print-Score heb je daarom zowel een licentie voor ClimateCalc als de CO₂ & Energie RI&E nodig. ClimateCalc is het enige erkende CO₂-calculatiepakket in Europa, ontwikkeld door - en eigendom van - de Europese Grafische Werkgevers (in Nederland is dit het KVGGO). Hiermee kunnen print- en verpakking-bedrijven de CO₂-voetafdruk van hun producten nauwkeurig berekenen, volgens internationale normen.

CLIMATECALC: EEN EERLIJKE CO₂-BEREKENING
Dienstencentrum ontwikkelde dus de Carbon Print-Score en helpt bedrijven bij zowel de inrichting van de CO₂ & Energie RI&E als ClimateCalc. Op bezoek bij deze organisatie kregen

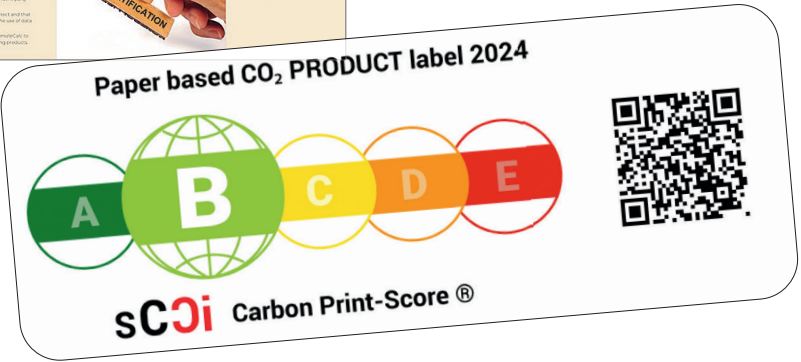
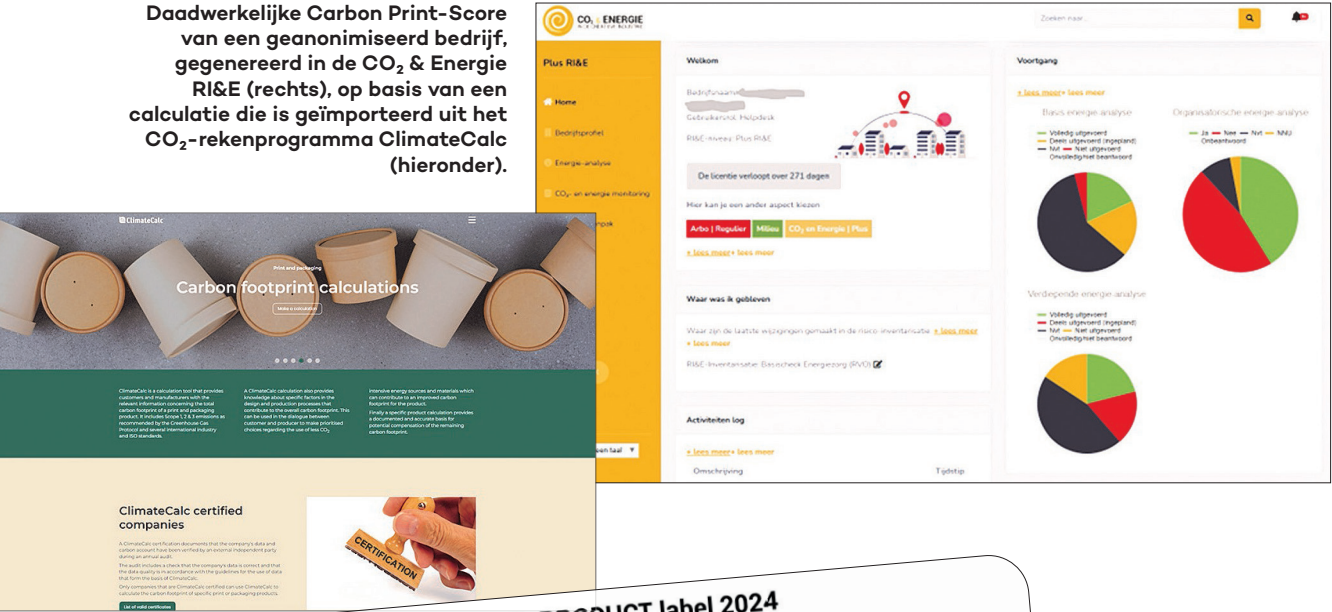
PARAGON COMMUNICATIE SERVICES: 1E GEBRUIKER VAN DE CARBON PRINT-SCORE
De interesse van de markt voor het gebruik van de Carbon Print-Score is nu al groot, meldt Dienstencentrum. Paragon Communicatie Services, producent van print- en communicatieoplossingen, is het eerste bedrijf dat de Carbon Print-Score inzet bij een aanbesteding. Momenteel voert Dienstencentrum ook met andere - zeer gerenommeerde - bedrijven gesprekken om deze tool in te zetten.

ClimateCalc: onmisbaar voor berekening Carbon Print-Score

we nadere uitleg hoe deze drie instrumenten precies in elkaar grijpen. De CO₂ & Energie RI&E is als het ware de bredere schil rondom ClimateCalc en de Carbon Print Score. Het instrument bestaat uit een CO₂-deel en een Energie-deel, waarin je onder andere je volledige ISO 50001 Energiebeheer kunt uitvoeren. In het CO₂-deel importeer je de CO₂-calculatie uit ClimateCalc, waarna de Carbon Print Score automatisch wordt berekend en getoond. ClimateCalc voldoet aan alle protocollen, waaronder het Greenhouse Gas Protocol op bedrijfs- en productniveau. Alleen deze rekentool is volledig en leidt altijd tot precies dezelfde voetafdruk bij een printmediaproduct. De weergegeven uitkomst in kilogram CO₂-equivalenten is gelijk of hoger dan wat het in de absolute werkelijkheid is, maar nooit lager. En daar gaan veel van de talloze andere, niet erkende CO₂-rekentools die je via Google kunt vinden, de mist in.

EERST INRICHTEN, NA VRIJGAVE PAS REKENEN
Een printmediabedrijf dat voor een printproduct in ClimateCalc de CO₂-voetafdruk wil berekenen, doorloopt twee etappes. Als eerste vraag je een licentie aan, waarbij KVGGO-leden korting krijgen. Met deze licentie kun je ClimateCalc slechts inrichten. Bedrijven vullen allerlei data in, en uploaden bijbehorende stukken, bijvoorbeeld de hoeveelheid productie van een gebruikt substraat in de betreffende papierfabriek, en de printmethode. De inrichting wordt opgevolgd door een externe audit door een onafhankelijke partij. In Nederland zijn dat SCCI of SCGM

Daadwerkelijke Carbon Print-Score van een geanonimiseerd bedrijf, gegenereerd in de CO₂ & Energie RI&E (rechts), op basis van een calculatie die is geïmporteerd uit het CO₂-rekenprogramma ClimateCalc (hieronder).

(Stichting Certificatie Grafimedia). Soms levert die audit extra “huiswerk” op, en moet ClimateCalc beter worden ingericht. Pas als de certificerende instantie akkoord geeft, krijgt het printmediabedrijf toegang tot de calculatiemodule. Daarmee is dit systeem een veilige en betrouwbare CO₂-rekentool. Dat geldt ook met terugwerkende kracht, want bij de jaarlijkse audit worden eerdere offertes en berekeningen steekproefsgewijs gecontroleerd.

UITGIFTE VAN DE CARBON PRINT-SCORE
Nu zijn er in Nederland circa tien erkende instrumenten om op bedrijfsniveau de CO₂-prestaties en reducties te meten, te rapporteren of te certificeren. De CO₂-Prestatieladder is algemeen bekend, maar de CO₂ en Energie RI&E is een instrument met dezelfde status, en bovendien afgestemd op de printmediabranche. Zoals eerder genoemd, kan de Carbon Print-Score alleen worden gegenereerd via de CO₂ & Energie RI&E - een tool die is ontwikkeld en wordt beheerd door Dienstencentrum. Wanneer je als ClimateCalc-gebruiker een CO₂-productberekening uploadt (in .csv-formaat), wordt automa-

tisch een Carbon Print-Score-label aangemaakt. Dit label geeft met een score van A (meest duurzaam) tot E (minst duurzaam) de CO₂-impact van het product weer. Als printmediabedrijf kun je dit label direct opnemen in je offerte of klantcommunicatie.

EINDELIJK DUIDELIJKHEID
De uitkomst van een productberekening in ClimateCalc van de CO₂-voetafdruk van een product wordt uitgedrukt in kilogram CO₂-equivalenten. Stel nu dat 10 kilogram eindproduct een berekende CO₂-voetafdruk heeft van 18 kilogram CO₂-equivalenten: is dat dan goed? Of is dat juist slecht? De klant - bijvoorbeeld een uitgeverij van tijdschriften - en zeker ook de eindgebruiker, zal geen idee hebben. Precies om die reden is de Carbon Print-Score met bijbeho-

CARBON PRINT-SCORE GAAT EUROPA VEROVEREN
De Carbon Print-Score is eigendom van Stichting Certificatie Creatieve Industrie (SCCI). Dat is logisch, want SCCI toetst of bedrijven in ClimateCalc de CO₂-berekeningen mogen doen die de input vormen voor de Carbon Print-Score. Waar de Carbon Print-Score nu alleen uitkomt in Nederland, ligt een uitrol naar Europa voor de hand. SCCI is daarover momenteel in gesprek met KVGGO en Intergraf, de Europese koepel van grafische branche-organisaties. Europeanisering van de Carbon Print-Score zou, via het daarvoor verplicht te gebruiken ClimateCalc als erkend CO₂-berekeningsprogramma, bijdragen aan de verduurzaming van de Europese grafische industrie. Het effect daarvan is transparantie richting opdrachtgevers en eindklanten over de duurzaamheid van hun grafische producten. Bij kleine prijsverschillen zullen eindklanten waarschijnlijk eerder voor groenere grafische productvarianten kiezen.

KEERT DE UITBESTEDE BOEKPRODUCTIE TERUG NAAR NEDERLAND?

Het ziet er nu al naar uit dat de Carbon Print-Score de komende jaren wordt omarmd door een substantieel deel van grafisch Nederland en België, mogelijk gevolgd door Europa. Bedrijven die bewezen duurzaam print produceren kunnen dat via dit nieuwe label immers duidelijker dan ooit naar de markt communiceren. Hierdoor zullen meer opdrachten naar hen toevloeien. Wat ook meespeelt is dat nieuwe duurzaamheidswetgeving zoals de Corporate Sustaina-

rend kleurlabel ontwikkeld. Nu wordt binnen de classificatie van A tot en met E in één oogopslag duidelijk hoe duurzaam een bepaald printproduct tot stand is gekomen: vanaf de papier- of kartonproductie en het drukken en afwerken tot en met de bezorging naar de eindgebruiker, inclusief alle vervoersbewegingen.

Belangrijk hierbij is dat een gebruiker van ClimateCalc tot 2026 twee logo's krijgt aangeboden na toegang tot de calculatiemodule: met het ene logo laat je zien dat je met ClimateCalc mocht calculeren. Het tweede logo is voor die partijen die een CO₂-compensatieregeling gebruiken. Beide logo's verdwijnen in 2026 als gevolg van de Green Claim Directive van de Europese Unie. Die regelgeving dwingt af dat een organisatie geen niet onderbouwde duurzaamheidsclaims meer mag doen. Voor beide logo's in de plaats komt het logo van de Carbon Print-Score. Die score met bijbehorend label geeft wel een onderbouwd en helder beeld van hoe een printaanbieder scoort qua CO₂-uitstoot en wijst via een QR-code terug naar het product.

Carbon Print-Score kan meer boekproductie naar Nederland terugbrengen

bility Reporting Directive bedrijven - waaronder print-afnemers - stimuleert om te verduurzamen op alle gebieden. Andersom geredeneerd: bedrijven die minder duurzaam scoren en in het oranje of zelfs rode deel van het kleurlabel van de Carbon Print-Score terechtkomen, hebben wat aan de markt uit te leggen. Neem bijvoorbeeld de Nederlandse boekenuitgevers, die de afgelopen decennia massaal hun boekenproductie gingen uitbesteden naar Oost-Europa of zelfs Azië. De grote transportafstanden leiden in het CO₂-rekenprogramma ClimateCalc tot een hoog CO₂-beslag, en daarmee tot een minder gunstige of zelfs slechte Carbon Print-Score. Mogelijk wordt de Carbon Print-Score in de toekomst van overheidswege een keer verplicht. Weegt het nadelige imago van die slechte score nog wel op tegen de prijsvoordelen door de inkoop van boeken in het Verre Oosten? Het is nog wat speculatief, maar de Carbon Print-Score kan er in de toekomst dus best toe leiden dat er in Nederland weer meer boeken worden geproduceerd. Mits daarvoor na jaren van uitbesteding nog voldoende productiecapaciteit is overgebleven...

Ook Senior Adviseur Peter Tegel is een vertrouwd aanspreekpunt bij Dienstencentrum. Hij helpt bedrijven op het vlak van milieu-, energie- en Arbo-management en houdt zich ook bezig met beleidsontwikkeling op deze terreinen.

EINDE AAN VAGE CLAIMS

Het blijft namelijk niet bij die score met bijbehorende duurzaamheidsindicatie door middel van het kleurlabel; er komt voor ieder product een unieke, door ClimateCalc gegenereerde QR-code bij. Na het scannen krijg je toegang tot uitgebreide informatie: het productiebedrijf, de productsoort, de CO₂-voetafdruk, het certificaatnummer, de rekendatum, allerlei achtergrondinformatie over het printproduct, enzovoort. Het zal duidelijk zijn: de Carbon Print-Score met het kleurlabel en de bijbehorende QR-code voldoen wél moeiteloos aan de Green Claim Directive.

CARBON PRINT-SCORE: OOK BRUIKBAAR VOOR LFP EN SIGN

Nu berekent ClimateCalc zelf alleen de CO₂-voetafdruk van papier- en kartonsoorten. Toch kunnen bedrijven via de CO₂ en Energie RI&E ook andere materialen invoeren, zoals polyester,

textiel of folie. Binnen die RIE kunnen LCA-deskundigen (Life Cycle Assessment) nieuwe substraten aanmaken en voorzien van gevalideerde CO₂-data. Deze gegevens worden gecontroleerd door de SCCI, die vervolgens een certificaat afgeeft. Zelfs wanneer er geen standaardgegevens beschikbaar zijn, kan dankzij de Eco-Invent-database uit Zwitserland toch een gevalideerde CO₂-voetafdruk voor het betreffende materiaal worden berekend, ook weer resulterend in een certificaat. Het certificaat wordt in ClimateCalc ingevoerd alsof het om papier of karton gaat, waardoor het systeem de bestaande rekenmethodiek kan toepassen op die alternatieve materialen. Op deze manier kunnen ook sign- en large-format printbedrijven die geen papier of karton verwerken een gevalideerde CO₂-voetafdruk berekenen. Op dit moment wordt gewerkt aan een Carbon Print-Score voor deze producten. Er zijn nu al bedrijven in grootformaat print en

Hoe meer je weet en invult, hoe beter de Carbon Print-Score

signing die om deze reden een abonnement op ClimateCalc hebben genomen.

CONCLUSIE

Het mag duidelijk zijn. De voordelen van de Carbon Print-Score zijn groot en talrijk, en het instrument is geschikt voor de volledige print- en signbranche. Dienstencentrum spreekt niet zomaar van een superpropositie. De Carbon Print-Score lijkt klaar voor de verovering van Nederland en Europa. **PM**

BETERE INPUT IN CLIMATECALC = BETERE CARBON PRINT-SCORE

Hoe meer parameters je in het CO₂-rekenprogramma ClimateCalc invoert, hoe realistischer én gunstiger de berekening van de CO₂-voetafdruk van een printproduct wordt. Onbekende gegevens worden namelijk automatisch ingevuld volgens een worst case scenario, en dus altijd ongunstiger dan de werkelijkheid. Zodra je bijvoorbeeld kunt aantonen dat papier niet per vrachtwagen, maar per trein of schip wordt vervoerd, daalt de berekende uitstoot aanzienlijk. Ter illustratie: wegvervoer veroorzaakt gemiddeld 60 - 90 gram CO₂ per tonkilometer, treinvervoer 15 - 25 gram, en zee-transport slechts 5 - 15 gram. Daardoor kan de CO₂-uitstoot bij lange afstanden tot wel vijf à tien keer lager uitvallen. Als printbedrijf kun je starten met de basisversie van ClimateCalc, waarin je tot tien parameters kunt invullen. Daarmee presteer je al beter dan bedrijven die ClimateCalc niet gebruiken. De volledige versie van ClimateCalc bevat honderd parameters. Hoe meer je daarvan invult, hoe realistischer en gunstiger wederom de CO₂-uitkomst, en daarmee ook de Carbon Print-Score. Voor een beginnend printmediabedrijf is het logisch om vanuit de basisversie van ClimateCalc stapsgewijs door te groeien naar de volledige versie, naarmate er meer gegevens beschikbaar komen en het inzicht in de eigen keten toeneemt.